

Băse de dōue ori in sepmenea:
Joi-a si Dumineca.

Pretiulu de prenumeratiune:
pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
diuometate de anu . . . 3 fl. v. a.
patraru de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:
pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
diuometate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA

Foia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficial alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Scoterea numerului de facia s'a intardiatu cu o dī, din cauza că sperāmu pe astadi a scî resultatulu alegerei de metropolitu, si a-lu comunică cetitorilor nostri inoa in acestu numeru.

Telegrame.

Redactiunei „Lumina“ in Aradu.

Sibiu (28 novembrie st. n.) Rescriptul reiicatoriu cettu in adenca linisec si datu comisiunei spre reportare pe mane. Alegerea probabiliu luni.

Sibiu (30 novembrie st. n.) Alegerea mercuri séu joi, déca nu mai tardiu.

Alegere nouă de metropolitu.

Este trecuta lun'a decandu congresulu bisericescu alu provinciei metropolitane romane ortodoxe intrunindu-se in sessiune straordinaria, pentru scaunulu vacantu metropolitanu, alésa pre Preasanti'a Sa parintele episcopu alu diocesei Câransebesiului.

Alegerea acésta insa nu, affă prea inalt'a aprobare la Maiestatea Sa Imperatulu, unu incidentu tristu si forte durerosu pentru biseric'a nostra autonoma— analogu celui din biseric'a serbescă!

Astfelu congresulu natiunalu Sambata (16/28 novembrie) se intruní in noua siedintia electorală, in carea se citi rescriptulu reiicatoriu, si apoi s'a datu la o comisiune pentru reportare in siedint'a de eri.

Intru adeveru grele mominte intimpina abia reçastigat'a autonomia a bisericei nostre ortodoxe!

Cuventu panegiricu

Ia

Intrarea Nascatorrei de Ddieu in biserica.

„Atunci a adunat imperatulu Solomonu pre toti betranii lui israelu in Sionu ca se adnească siciulu legii Domnului din cetea lui Davidu. Si au bagatu preotii siciulu legii Domnului la loculu lui in altariulu casei, in santele santelor sub aripele cheruvimilor.“ (III Carte a imperat. 8. v. 2-6)

Eră forte pomposa biseric'a imperatului Solomonu si lucrata cu multa maiestria si cunoscintia de arta, incau nainte de Solomonu nimenea, ér dupa densulu numai Iustinianu a edificatu cu atâta arta biseric'a din Con-

Corespondintele si banchi de prenumeratiune se se adresze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina“ in Aradu, cancelari'a episcopală.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contine cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmon) tac's'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiulu publicatiunilor se se anticipate.

stantinopole numita a S. Sofie. A sevirsitu Solomonu cladiru bisericei sale in diece ani, dupa aceea cu mare pompa a celebrat uantirea ei, a adunat la acésta serbatore pre toti betranii lui israelu, si aducendu siciulu legii din Sionu l'a pus in altariu, in santele santelor.

Acelu siciru este siciulu insufletit ce are se porțe in sine pre divinulu legislatore; acelu siciru este fetior'a Mari'a, descendant'a lui Davidu, pre carea parintii Ioachimu si Ana' astadi o aducu jertfa bineprimita in biseric'a Ierusalimului. Siciulu eră atunci petrecut de Solomonu si suit'a sa, ér acum elu este petrecut de corurile cheruvimilor, a serafimilor, si de conductulu de facile alu virginelor! Usile bisericei astadi primescu in launtru usi'a cea incuiata a cuventului lui Ddieu. Biseric'a imperatului tuturor astadi intra in biserica. Santele santelor se bucura luandu astadi pre cea, mai santa intre santi!

Dar cine esti tu fetiora, carea deodata te ivesci candiorile, frumosa ca lun'a alésa ca sôrele?! Ce? Tu numai ca lun'a de frumosa si numai ca sôrele de alésa? Prea pucinu! Tu esti de o mie de ori mai frumosa ca lun'a si de o mie de ori esti mai alésa ca sôrele, că tu iai sôrele numai de imbracaminte si lun'a numai de scaunu petiorelor tale! Si déca eu in acésta stralucire a ta nu te potu predica dupa meritul, tu, care ai se fii mam'a cuventului nesfersitu, dà buzeloru mele cuvinte, ca baremu a mii'a parte se laudu frumseti'a ta, graciele si virtutile tale divine.

Crestini! La inceputulu servitiului dumnedieiesc audii intonanduse in acestu santu locasiu imnulu: „astadi inainte insemnarea buneivointie a lui Ddieu, si propoveduirea mantuirei ómenilor, in biseric'a lui Ddieu luminatul fetior'a se arata, si pre Cristosu tuturor mai nainte ilu vesticse. etc.“ Este acest'a imnulu, care astadi milioane de crestini ilu inaltia la Ddieu, si care esprime o lucrare divina seversita ca inceputu séu insemnarea buneivointie a lui Ddieu pentru mantuirea genului omenescu. Unu evenementu acest'a, ce nu are parechia in tota istoria testamentului vechiu si nou nici in misteriele divinitatii!

Femei'a odiniora causă in raiu surparea lui Adamu, si érasi femei'a astadi pregatesce scularea lui! Ev'a cea siréta si reputatiósa ademenindu pre Adamu se guste din pomulu opritu, mania si instraină pre Ddieu; ér Mari'a fetior'a cea plina de gratii, cucerindu pre fiulu lui Ddieu „si va posti imperatulu frumseti'a ta“ ! stemperă mania Domnului si restabilii pentru omeni gratia cea divina. Pentru ilustrare aducu unu exemplu din istoria vechia.

Imperatulu persiloru, Artaxerse, aprinsu de mania contra judeiloru de reputatiósu seu consilieriu Amanu, ordonase ca judeii dir. imperati'a sa se fie exterminati toti pana la unulu. Acesta ordonanta imperatessa multu a supe-

ratu pre imperatés'a Estira, domn'a sa, deci cercá acést'a din adinsu ca se imblandiésca pre imperatulu si se-lu abata dela propusu. A molcomí unu spiritu revoltatu si a schimbá o sentintia imperatésca deja enunciáta nu erá usioru de inplinitu. Totusi imperatés'a nu pierdù credint'a in bunulu succesu; fece pregatiri: se rugà neincetatu lui Ddieu, si postindu trei dile, in a trei'a di luandu imbracamin-tea cea stralucita insocita de dóue servitóre intrà in camera la imperatulu si i adresà: „de ti-se pare tie, si de am áflatu charu, se se trimita si sè se intórcă cartile cele trimise de Amanu, care le-au scrisu se piér-dia pre jidovii cei din imperati'a ta.“ Cuvintele impera-tesei strabatura adencu la inim'a imperatului, care de-locu revocà tóte ordinatiúnele emise pentru uciderea judeiloru, si publicà amnestia si gratia imperatésca tutu-roru celor mai nainte osinditi la móerte.

Acésta istoria in chipu misteriosu represinta serba-tórea de adi. Artaxerse imperatu este imperatulu impera-tiloru, carele aprinsu de mania pentru multimea reutatiloru si a foradelegiloru condemnase la móerte eterna intregu ne-a-mulu omenescu. Estir'a imperatésa este imperatés'a si dom-n'a ceriuriloru, Mari'a cea pururea fetiéra, carea intrandu astadiin santele santeloru petrece acolo cu postu si cu ruga-tiuni timpu de doispredice ani spre a imblandi mani'a cea dumnedieésca si a schimbá sentint'a de móerte enun-ciata prin dreptulu judecatoriu asupra omului decadiutu. Si éta angerulu Domnului pogoranduse din ceriu si in-trandu la densa i graiesce: „bucurate cea ce esti plina de daru, Domnulu este cu tine.“ Astfelu imperatés'a fetiéra capetandu charu si gratia la Ddieu, acest'a i dede pre fiului si cuventulu, ca acest'a se renoiésca firea óme-niloru cea stricata! Miraculosa conlucrare a santului spi-ritu este acést'a! Caci pre cum observa savantele teolo-gu-oratoru Meniatu, Mari'a candu s'a creatu de Dumne-dieu trece peste *firea legii* si candu a nascutu pre Dumnedieu a trecutu peste *legea firei*.

Asiadara ce se-ti aducem u dreptu recompensa fetiéra maica pentru grati'a ce ai facutu astadi némului omenescu? O locasiu santu a lui Ddieu, mirésa nenuntita tu esti multu mai imbodobita decât se ai trebuintia de cunun'a laudei ce cuvintele mele debile ti-ar potea in-pletí cu asta ocasiune. Totusi nu voiu tacea fetiéra a spune poporului meu laudele cu cari nainte de asta cu multi ani te-au incununatu profetii in scrierile loru cele sante. Tu ai intrat astadi in santele santeloru. Zacharia preotulu te-a intimpinatu cu inim'a plina de bucuria, eu te intimpinu cu:

Salutare tie sicriu insusletitu a lui Ddieu! Salu-tare tie aurora, care, ai vestit u lumin'a cea ne apusa! Salu-tare flóre nevestedita, ce ai odraslitu merulu celu cu bunu mirosu! Tu esti scar'a cea inalta pre care a des-cinsu Ddieu pre pamentu si a suitu omulu la ceriu! Tu esti podulu ce duci din móerte la viétia. Tu esti nas-trap'a ce tieni mann'a cea cerésca! Tu esti propovedui-rea prorociloru, măirea apostoliloru si bucur'a muceni-ciloru! Tu esti vasulu preacuratu ce ai scosu margarita-riulu celu dumnedieescu! Tu esti stalpulu de focu, care luminedi celoru ce sunt intru intunerecu! La tine aler-gamu limanu ospitalu, noi cei goniti de visorulu acestei vietii. Pre tine te rugamu, primescene sub acuperementulu teu, si róga pre Cristosu Dumnedieu, pentru a carui'a primire in preacuratulu si santulu teu pantece ai intrat astadi in biseric'a lui Ddieu, ca se nu ne osandésca la munc'a de veci, ci se ne faca vrednici imperatiei sale cei ceresci. Aminu!

Vincentiu Mangra.

Biografi'a lui Georgiu Brancoviciu, Conte si Despotulu, si despre maritele fapte ale lui.

(Fratele Metropolitului Sav'a Brancoviciu, si Istoriculu Serbiloru.)
(Urmare)

S. 11. Ca se nu socotésca insa cineva cumca alegerea acést'a intru Despotu ar fi fostu fora insemnatate si dubiosa, insusi acelu Despotu in Istori'a sa in carte a 5 lea la pagin'a 1768 in suplic'a substernuta marelui Leopoldu Imperatului la a. 1691 in punctul alu 7-lea a adeverit, cumca dupa acea de intregulu poporu si de patriarchulu Arseniu Cernoviciu langa Buda a fostu intarit, ba si de insusi Cesariulu in a. 1688 a fostu recunoscutu si in-tarit de Despotu. „In timpulu (scrie elu) candu s'au sculat turcoi asupra Uivarului am fostu alesu de poporulu crestinescu resari-teanu prin binecuvantarea patriarchului Massimu de Despotulu Illiriloru, Misiloru, Sloveno-serbiloru si alu Rascianiloru carea alegere a mea patriarchulu Arseniu prin a dóu'a binecuvantare afandu-se in emigratiune cu poporulu mai susu disu langa Buda de nou a intarit'o. Pre langa acést'a si sacritissim'a Maiestate a Vôstra in anulu 1688 — candu am fostu aici in Viena cu oca-siunea solioi romane — dupa intielesulu aici in copi'a subster-nutei diplome de alesulu Despotu alu Rascianiloru m'a recunos-cutu si m'a intarit. Afara de tóta indoiala, dupa intielesulu acestoru marturii, Georgiu acest'a Brancoviciu a fostu Despotulu Serbiloru; dar cu cătu l'au intimpinatu pre densulu la inceputu mai mare onore si dignitate, cu atâtu mai mare invidie a cres-cutu asupra-i si i-a adusu multe calamitati. Intru tóte a fostu densulu asemene vestitului acelu duce, Iai Belisariu, pre care fortun'a, cum se dice, l'a inaltiatu pe culmea gloriei, ér dupa acea la aruncat u in cea mai mare seracia.

S. 12. Resuflandu in cátva Ardeleanii de rescole au tramisu pre altu solu cu indatinatulu tributu alu tierii sale la curtea tur-césca, pre care mai nainte invetiandulu Georgiu Brancoviciu in afacerile soliei, sol'a aceea a incredintia'o lui, ér elu s'a rein-tornat in Transilvan'i'a, unde de boieri si capetenii s'a primitu nu cu pucina onore si bucuria. Si érasi dupa cătu-va timpu a fostu alesu de capetenii si tramisu cu tributulu in imperati'a tur-césca, si dupa implinirea trebei érasi s'a reintorsu in Transilvan'i'a. Afara de sol'i a acesta de multe ori pentru diferite trebuin-tie ale tierii a fostu tramisu la dis'a curte otomana. Caci pre tim-purile acelea Ardeleanii nu aveau barbatu mai versatu in datinile turcesci si mai creditiosu. A mai fostu odata tramisu pentru re-galarea granitiei intre teritoriul jenopolitan si Transilvanu cu Capiji Pasia la Abrahim Aga, carea treaba lui incredintata cu norocire finindu-o, cu ostile date langa densulu s'a reintorsu. Si pentru astfelu de servitii cu credintia implinuitu, i-a daruita stepanitorulu principé Mihai Apafi órecare tienutu cu loculu ce se chiama Alvintiu.

S. 13. Celealte inalte fapte si servituri ale acestui barbatu dignu de tóta laud'a, aratacatre catra intréga comunitate crestina, nu asi cutedia a le aminti, nici le asi sci, insa deórece elu in-susi inaintea Maiestatii imperatesci, in rugamintea mai sus numita le enumera, asia dara eu precum se dice, numai cu dóue cu-vinte le voiu descrie. In punctulu 1-lea arata elu cumca cu svatul seu a abatutu pre marele Veziru dela dirimarea cetatiloru imperatesci, ce acel'a si-a fostu propusu a face si a intocmitu pace intre ambile stepaniri. In punctulu alu 2-lea cumca a descope-ritu Resedintelui imperatescu de Kindsberg in Constantinopole secretele si reutatiósele consiliu ale unoru Magnati din Ungari'a. Er in punctulu alu 3-lea insémna că de timpuriu a facutu des-coperire Maiestatii imperatesci despre planurile cele violente ale capeteniloru Transilvaniei, carii cadiendu dela credint'a catra Maiestatea sa au voiu se predes Ardealulu turciloru. Mai adauge in punctulu alu 4-lea si acea cumca pregati-re turciloru spre cuprinderea capitalei cetati Viena la a. 1683 mai nainte a inscintiat'o cesariului prin Conteles Csáki si pre multi robiti din Ungari'a rescumperandu-ii cu banii sei ii-a demis. In punctulu alu 6-lea descrie, cumca in corecta traducere a impar-tasitul preagratiosese proclamatuni provocatore ale Maiestatii sale marelui Leopoldu tuturor popórelor crestine din Orientu, celui grecescu, serbescu, bulgarescu si romanescu indemnandule, ca se nu se infrice a se predá sub scutulu preagratiosu alu casei im-peratesci. Pre care dupa acea le a si pregatit u svaturile sale si pre totu poporulu l'a desceptat u spre credint'a si servitiiu Imperatului si a adunat multe osti, acceptandu gata demanda-tiunea Cesarului ca se atace pre turci. Suntu si alte mai multe fapte ale lui care elu acolo le enumera prin puncte, dar si aceste ni suntu de ajunsu a cunoscere insusletirea lui spre eliberarea cres-tinatitii si escaparea din jugulu turcescu.

§. 14. Întâlnindu-se Georgiu după reîntoarea sa din Constantinopole cu fratele seu Metropolitul Sava și odihninduse câțiva timpuri său contielesu între sine, a cere delă principalele stapanitorii concediu de a merge în tiără rusescă, un'a pentru a casigă milostenie, alta pentru de a vedé acea tiără binecinstitor — dreptucreditniosă. — În acesta însă multu au fostu impedeceți prin domnii Ardealului căci aveau mare trebuintă de densulu ca de unu omu expertu în afaceri mari și pericolose (deobicee numai prin multele lui silintie său fostu asiediatu pacea și linistea în Transilvania după cum insusi marturisesc) totusi dobândindu inviore au ajunsu prin Poloni'a la Smolenscu, și de aci pe Daipru la Moscva, unde dela binecinstitorulu Imperatoru Alessiu Mihailovici cu numele acest'a I-lea cu onore său primitu în curtea cutarui Metropolitu din Moscva, și s'a incredintiatu implinirea trebilor loru lui Artemonu Sergieviciu, unui boieriu forte onestu. Er în câtă onore a avutu Imperatorulu Alessiu pre Georgiu și pre fratele seu Sav'a, din acea se pote vedé (suntu euvintele lui proprii) căci candu său adunatu patriarchii alu Alexandrioi, alu Antiochiei și alu Moscaviei pentru unele trebi în a. 1668 în dia' a santilor Apostoli Petru și Paulu celebrându-se Ddiesculu servitul în presintia Imperatorului (toti trei Patriarchii cu ceialalti Archiepiscopi Metropoliti și Episcopi în alu caror'a numeru și Metropolitu Sava la sânta celebrare au esistat). Imperatorulu intrându în costumulu imperatescă în biserică și după datina privindu preste poporu și vediendu pre Georgiu standu între poporu, fora de grecotate l'a cunoscetu fiindu în vestimente straine, și tramiendu la elu pre principele Bogdanu, antaiulu consiliariu și postelniculu lui, care apropiinduse de elu i-a spusu salutarea imperatescă și a disu: Înalti'a sa imperatescă doresce a te intrebă cum te aflu cu sanetatea, și i-a aratatu scaunu între boierii imperatescî ér densulu cu umilintia multiamindu a intratu în scaunu, afanduse langa elu Artemonu Serghieviciu, și asia s'a finit u servitulu Ddiescă. Nu indelungu după acea au petrecutu densii acolo, ci său reîntoartu érasi în Transilvania desii multu s'a incercatu Imperatorulu celu pucinu pre Georgiu alu retiené la sine. Însă pentru frica și pentru suspiciunea tradarii, nici decum n'a cutediatu fratele seu Sav'a a-lu lasă acolo, dreptu aceea său si dimisju ambii a se reîntoară în partile sale ce său si intemplatu în același anu 1668.

Capulu VIII.

§. 1. —

Intru aceste a petrecutu. Georgiu după reîntoarea sa din Russia cu fratele seu Sav'a viéti'a sa mai bine de diece ani în multa strimtorare decatra Calvini, carii erau forte puternici pe timpurile acele, despre ce să amintit mai susu în biografi'a Archiepiscopului Sav'a. În fine a fostu constrinsu Goorgiu a se dă în laturi de invidia și a fugit u Romani'a transalpina la principalele Sierbanu Cantacuzino rudeni'a sa, precum acolo în biografia lui Sava. §. 18 s'a însemnatu.

§. 2. După esirea sa din Transilvania afanduse Georgiu în anul 1681 la Sierbanu, a intielesu Ladislau Csáky (a fostu acest'a magiaru de rel. rom. cath. conte din familia vechia, anteiulu boieriu ardelenescu, omu istetiu și bine priceputu) dela solulu Romaniei transalpine Constantinu Brancoveanu (acest'a a fostu înrudit cu Georgiu, căci după sange ambii se trageau precum dela Cantacuzeni, asia și dela Basarabi) cumca Georgiu se afla în Romani'a transalpina sciindu si despre facutu propunere si contielegere a solilor imperatescă cu Georgiu Brancovicu si cu patriarchulu Massimu, s'a sculatu si a mersu la celu de atunci resedinte imperatescă Conte Kaprara si cu deamenuntul i-a descoperit tôte despre Georgiu si despre ungerea lui intru Despotu. Avendu despră acest'a si insusiră solulu scire s'a conservatuitu cu Csáky cum ar potea ave convorbire cu Georgiu Brancovicu, disulu Despotu alu Slovano-Serbiloru, si prin midilocirea lui se faca impreunata contielegere cu Sierbanu, principale Romaniei transalpine si cu tôte poporele de ambele limbi în comunulu folosu a tôte crestinatatea.

§. 3. Tôte implinirea lucrarii aceleia luandu-o pre sine contele Csáky, cu multa primejdie a tramișu prin sorvitoriu seu Andrei Toth epistola lui Georgiu Brancovicu, rugandu, se-i midilocesca la Sierbanu libera venire la densulu. În carea epistola cu grosnicu juramentu se deobliga Csáky cu promisiune, cumca viéti'a si mortea sa, norocirea si nenorocirea va avea o comuna cu densulu si nice la o intemplantare nu se va retrage dela densulu. Cumca contrariloru lui va fi vrajmasiu neimpacipulu chiama de marturie pe sufletu pre Ddieu si mantuinit'a sufletului seu o pune legatura pre langa propri'a sa subsciere si indatinatulu sigilu. În Constantinopole 15 sept. 1681. (De va ave o cineva voie juramentulu acest'a alu ceti pre limb'a magiara

caci în acea este scrisu, luva astă in istoria lui Brancovicu in Cartea a 5-e-a pag. 1643). Primindu Georgiu epistol'a lui Csáky si intielegenda propusulu lui, dar mai virtosu privindu la cererea ui Kaprara, aducendu si pre langa acea aminte de vechile tocnele cu residentii imperatescă carii au fostu mai nainte, a impartasit u epistola acea cu principalele Sierbanu, si după ce său svatuitu s'a demandat u lui Cantacuzino Brancoveanu se tramita pre Csáky, cu ce modru va sci elu, la densii. Acel'a afandu ocazie binevenita a tramișu pre Csáky cu curirulu domnescu a principalele seu, care ajungandu acolo a fostu primitu cu frumoasa onore si propunerile lui său luat u considerare. Si asia acceptau punerea in lucrare a faptei si a svatului, ca cum se va implini.

§. 4. Turbararile domestice din Ungaria (numirea Ungaria devine dela cuventulu slovenescă Ugoria, ce va se dica: Muntenia) incepute sub conducerea lui Tököli s'a preinschimbătă în grozavu resbelu. Căci Tököli acel'a facandu legatura cu Imperatorulu turcescă sub unele condițiuni l'a chiematu întru ajutoriu asupra Cesarului. Sultanulu Mehmet, Imperatorulu turcescă a ajunsu cu multă putere la Belgradulu serbescu în anulu 1683 si le acolo a tramișu pre marele veziru Kara Mustafa Pasia cu vreocâteva sute mii a armatei, ca se cuprinda Vien'a. Vediendu Csáky, că patria sa se astă in cea mai din urma ticalosia s'a urburat u susfletu, si cu atâtă mai virtosu s'a rugat u midiocirea lui Brancovicu de Sierbanu, se-i concédă pentru comunulu folosu a face calatoria la Cesarulu Romanu, si dimitienduse a calatorit u Moldavi'a, Poloni'a si Silesia, si ajungandu la curtea imperatescă a facutu cunoscute tôte svaturile facute între Kaprara si Sierbanu pentru apararea si folosulu intregului neamă crestinescă, si tóta pregatirea turcescă asupra capitalei cetății a Cesarului. Imbarbatanduse prin inscintiarea acest'a Leopoldu Cesarulu a adunat u osti din totu Imperiulu romanu, în câtă a potutu mai curundu, si a chiematu întru ajutoriu si pre regale Poloniei Ioanu Sobietzki si cu norocire prin ajutoriulu lui Ddieu imprasciindu tóta puterea turcescă a profugat'o si au eliberat u cetatea de amenintioriulu periclu.

§. 5. Fininduse preamarita acea invingere voiau crestinii a intinde armele mai departe si a elibera tierile crestine de plan-gerosulu jugu turcescă, din cauza acest'a precum lui Sierbanu Cantacuzino, asia si lui Georgiu Brancovicu Despotului s'a tramișu Diploma de provocare cu daruri imperatescă prin man'a mai susu numitului conte Csáky. Si pentru mai luminata incredere a soliei acelei'a, s'a datu lui Csáky in societate presbiterulu burgonesu Antidiu Duno. Carii venindu la Sierbanu i-au facutu cunoscute feluriute inscintiari si lucrari intreprinse in alte parti spre ajutoriulu Cesarului. Tramișu aceia in lung'a acea convorbire s'a silitu a resculă pre toti crestinii orientali in contra comunulu vrajmasiu alu numelui lui Cristosu, dar mai virtosu pre Serbi si pre Romani, caror'a mai de multe ori s'a apromisut in numele Cesarului nu numai vechi'a loru libertate si stapanire, ci in patria loru si datinile si legea loru precum cea cetațeneșca asia si cea bisericescă. Inca mai avemu, au disu tramișii, a vi propune un'a cerere in numele Cesarului, că de că este cu putintia, Georgiu Despotulu se mărgă in tiără rusescă la stapanitorii de acolo Ioanu si Petra Alexieviciu si se-i indemne a apucă armele in contra vrajmasiului comunu. In asemene chipu, ca in numele principelui Sierbanu se se tramișa soli la Cesarulu Romanu. Însa propunerea acea s'a vediutu a fi tórt grea, la carea au primitu asia respunsu: cumca, acest'a nu se poate implini pentru frică turcilor, deobicei in intreprinderea acest'a jace mare periculu, căci Georgiu Brancovicu este cunoscetu in tôte partile din pregiuriu, si calatori'a nu poate rămâne ascunsu; ci altu cineva se fia tramișu in locul lui la Moscva, era la Cesarulu Romanu fara intardiere, candu prin tiără Transilvaniei se va deschide calea, se va tramișa solia.

§. 6. Fiindu aceste asia pregatite, prin svatulu celui prea inaltu s'a binecuvantat u armele lui Leopoldu si din dia in dia sporeau in invingeri alungandu pre turci din Ungaria, eliberandu cetatile si satele de silnici'a loru ba si cei reu cobitori din patru vediendu pre aparatoriulu loru alungat u rusine s'a intorsu si au fugit. Asemene si in anulu urmatoriu 1685 migrandu mai bine de o mie de turci in Croati'a au cuprinsu locurile cele mai de capetenia. Intru tôte, anii acestia si cei urmatori au fostu ne-norocosi pentru turci, căci in tôte loviroa invinganduse cu rusine predau cetatile lui Leopoldu, precum au fostu constrinsi a preda cesarului Buda, Segedinulu, Cincibiserici, Sieleulu, Simontornea, Caposivarulu, Darda si celealte locuri pana la Drava si au curatit u tota Ungaria de puterea turcescă. Peutru acea a pusu Sultanulu Mehmet altu veziru osti sale si l'a tramișu cu multi varvari la Osecu in Slavonia in a. 1687. Era beliduci crestinescă Carolu ducele Lotaringiei, Ludovicu alu Badenului si Emanuilu

electorele Bavariei prefacanduse a fugi au momitu pre turcu in lat'a campia a Mohaciului si cu mana tare a ucișu 8000 de vraj-masi ér 2000 au prinsu. Si cu acésta preamarita invingere au is-banditul mórtea regelui Ludovicu. Dupa acést'a au cuprinsu crenții Oseculu, Valpora, Vucovarulu, Sothinulu, si celelalte locuri asemene si in Sirmiu, Slancamenulu, Carlovitiulu, Varadinulu, Erdutulu si alte locuri le au smulsu din manele turciloru. Currundu dupa acést'a au cuprinsu Pojega, Brodulu si Gradisc'a si astfel au supusu intréga Slavonia stapanirei Cesarului.

§. 7. A propiinduse iern'a a adunatu Cesarulu osta sa in Ardealu pentru iernare, carea a fostu asiediata precum in Sabiuu asie si in töte tienuturile acele. Astfelu a cadiutu si Ardealulu in totala stapanire a Cesariului si s'a eliberat de tirani'a turcesca. Aceste asia fiindu ispravite si calea deschisa prin Ardealu, dupa svaturile facute cu solii imperatesci Csáky si Anthidin Duno, fara de töta intardierea, Brancovicu svatuitu si Sierbanu s'a pregatit spre calatoria la curtea Cesara pe de o parte pentru trebile despre care a vorbitu cu solii, pe de alta pentru poporul Sloveno serbescu care se afla in Iliri'a. Langa aceste i-a incre-dintiati Sierbanu si solia pentru trebile sale si cu onore l'a tramsu pre elu. Elu trecandu preste tiér'a Ardealului si a Ungariei a ajunsu in cetatea austriaca Vien'a. Ací precum trebile sale asia si soli'a romana le a substernutu imparatescii maririi. Si dupa ce treab'a aceea a fostu impartasita cu toti Ministrii de conferinta, astfelu de responsu a urmatu ca sè se trimita principelui Sierbanu Cantacuzino epistola, ér Georgiu Brancovicu numitulu Despotu se accepte déca va voi Ddieu cuprinderea Belgradului si atunci capetandu responstu se va potea reintorná.

§. 8. Aceea norocosa cuprindere a Belgradului s'a intemplatu in 27 Augustu 1688. . . .

§. 9. Sburandu din töte partile insciintiarile despre norocosele invingeri la curtea Cesarului nu numai că a urmatu fara töta intardierea responstu la propunerile lui Brancovicu dela Cesarulu, ci si pentru credintiile merite ale lui mai antain l'a numitul Baronu dupa acea a dobanditul si dignitatea de Conte (graf) si prin diplom'a cesara in acea a fostu intaritul in anulu acela 1688 in lun'a Sept. diu'a 22. Cuprinsulu diplomei acelei se asta din cuventu in cuventu pe limb'a latina in copia in Istoria lui Brancovicu acestuia in cartea V. pag. 1669, ér puterea ei este acést'a: La inceputu lu-recunóisce si intaresce de gratu, adeca de mare Jupanu (Comite) naturalu si dupa multe laude enumerandu pre antecesorii lui dice: cumea din viti'a si famili'a lui au fostu regi gloriosi, precum Bosniescii, Serbesci, Bolgarescii, Dalmatici, era altii Croatici, stepanitori in tierile resaritene. Unii pentru marile merite facute santului Imperiu romanu au fostu daruiti cu titula de Cneazi, intre altii intregului intru intieptiune si eroul Volcă Brancovicu de Podgoritia strabunulu lui a fostu domnulu de perpetuo alu Sirmiului si alu Ienopoliei. — in care se cuprindu Bacic'a si Vlasica. — Dupa acea multu laudandu virtutea naintasiloru lui, eroismulu si marinimea loru si pre acestu Georgiu Brancovicu de Podgoritia si pre toti legiuittii urmatori ai lui de ambele sesse, cu eternu asiediamentu, pe limb'a germana cu asia numita titula: Grafu cu predicatu Ilustrissimus, Spectabilis si Magnificus, l'a intaritul, si in numerulu celorulalti grafi ai imperiului romanu l'a numeratul, si cu prerogativele grafilor l'a inzestratul si daruitul. Si ca se fia dignitatea acést'a de a pururea onorata gratiosu a binevoitu Domnitorulu a i darui apma seu semnu in care pre scutu ostasiescu este zugravitu vulturulu cu döue capete incoronatul cu diadem'a imperatresa si cu alte decoratiuni. Si nunumai elu ci toti carii voru fi de acumu inainte din famili'a lui cu acelu sigilu voru avea de a se documenta in töte trebile loru. Catra acést'a ca urmatorii lui se fie scutiti de töta darea, sil'a, servitiulu si altele asemene ca si ceialalti grafi liberi. Petru Corompai, Episcopulu Nitriei si marele Cancelariu cu subsciriarea Marirei sale marelui Leopoldu si cu sigilu asia convoinduse töte staturile regatului Ungariei. Erasi prin a döu'a gramata in 1692 a döua óra a fostu intarita pe eternu.

(Va urma.)

VARIETATI.

(† Necrologu.) Iuli'a, fiic'a cetatiénului romanu si epitropu primariu alu catedralei din Aradu, Demetriu Iorgoviciu, in primavéra vietiei sale, in $\frac{2}{15}$ Novembre a. c. si-dede nobilulu sufletu in manele creatoriului, lasandu in profundu doliu pe noconsolatii sei parenti, frati sorori, consangeni si cunoscuti. Remasietiele pamentesci ale defunctei s'au petrecutu la loculu de odihna Sambata. — Se-i fie tineri'a usiora si memor'a eterna!

() Salutam cu bucuria aparinti'a diariului eclesiasticu: „Biserica ortodoxa romana“ ce ese in Bucuresci sub redactiunea PS. Sale Archiereului Ghenadie, a ierodiaconulu Ghenadie Enacénu si a protosincelului Silvestru Balanescu. Vomu vorbi asupra acestui nou organu bisericescu in specialu cu alta ocazie.

* In tipografia nationala din Bucuresci a aparutu: **Calendariul anticu**, pentru anulu 1875, care contine: Inscrip-tiuni antice ale mai multor monuminte din tiéra, cu unu tablou cronologicu dublu, dela 1215 pana 1866; adica: anii creatiunii vis-à-vis de ai salvarei cu evenemintele loru. Puterea armata a Romanilor dela Radu Negru 1290 pana la Mihai Vi-tezulu 1600, de preotulu Grigoriu Muscelénu si mai multe poesii. Pretiulu e 1 leu nou 30 bani.

* Pentru fintiarea si sustienerea unui coru vocalu aici in Aradu mai multi teneri, unindu-se la olalta a facutu si inchiatu urmatori'a dechiaratiune: „Subserisi indemnati de lips'a generala si dorint'a comuna pentru unu coru vocalu de cantari bisericesci si nationale, — prin acést'a ne angajemu si ne dechiaramu solemnu, cumea: pentru constituirea si sustienerea acestui coru, vomu contribui cu bani noi insine in comunu, si vom starni si luerá ca si alti binevoitori se ne sprignesca in acést'a intreprinder de interesu nationalu, prin ofrande banale ori alte ajutorie marinimose.“ — Astfelu cu ajutoriulu lui Ddieu si alu ómeniloru de bine, corulu este deja si constituatu si pusu in lucrare. Numerá pana la 50 membri activi. Deosebita recunoscintia se cuvine in privint'a acést'a onorabilei directiuni si intregului corpu profesoralu dela institutulu nostru pedagogicu, care bine au voit a sva-tu si a indemná tenerimea preparandiala, ca fora deosebire se iec parte la acestu coru.

Concursu.

1

Pentru vacant'a statiune invenitatoresca din comun'a Chislaca, inspectoratulu Beeliului, comitatulu Biharei, se deschide concursu pana in 6 Decembre a. c. in care diuva va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: a) in bani 66 fl. v. a. b) in naturale 15 cubule $\frac{1}{2}$ grâu, $\frac{1}{2}$ cucurudiu; c) lemn 6 orgii, fenu 10 magi, d) quartiru liberu, si stólele cantorale.

Doritorii de a fi alesi, au a-si trimite recursurile loru, adresate comitetului parochialu, la oficiulu inspectoratulu in Beeliu pana in 6 Decembre a. c.

Datu in Chislaca $\frac{10}{11}$ 1874.

Comitetulu parochialu,

Cu scirea mea. Ioau Capitanu, m. p. inspectoru cescualu,

CONCURSU.

3

In urmarea decisiunii v. Consistoriu Oradanu din 11 Martiu a. c. Nr. 82. B. pentru vacant'a parochia Didisien Protoperatulu Beiusului se escrie concursu pana in 19 Nov a. c.

Emolumintele: pamentu parochialu de 9 cubule; dela filia Cacaceni 4 cubule cucurudiu—biru; stólele usuate, si cu artiru se va esarendá prin comuna. Nrulu caselor e 180. —

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si tramente recursurile sale pana la terminulu pusul la subscrisulu administratoru protopopescu in Beiusiu.

Beiusiu 28. Oct. 1874.

Din invenitarea Comit. par. Vasiliu Papp, ad. protop. in tractul Beiusiu

CONCURSU.

3

Pentru postulu invenitatorescu la II. clasa nou-infintiata dela scol'a poporale gr. or. din Ienopolea, cu carea suntu incopciate: 200 fl. salariu anualu, 10 sinice grâu, 10 sinice papusoiu, 30 cent. fenu, quartiru liberu, 12 stengini de lemn, din cari se incaldisca si scol'a, si venitul din stol'a cantorale, — prin acést'a se escrie concursu pana la 21 Noemb. a. c. in care dia se va esecutá si alegerea; éra recurrentii se poftescu, ca in terminulu acest'a se-si substéerna cursele sale prin presiedintele comitetului parochialu Emanuilu Miciu, asesoru la tribunalul din locu.

Ienopolea (Borosjenö) la 25 Oct. 1874.

Comitetele parochiali,

In contielegere cu mine **Constantin Gurbani** protopres. ca insp. cerc. de scóle.